Slov-Lex právny informačný portál

LP/2021/267 Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona o odobratí nezaslúžených benefitov predstaviteľom komunistického režimu (tlač 516)

Medzirezortné pripomienkové konanie od 26. 0. 2021 do 03. 06. 2021

Rezortné číslo: 20970/2021-M_OPVA

KOZSR (Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky)

Zásadné pripomienky

Odborový zväz polície v Slovenskej republike ako členský odborový zväz združený v KOZ SR má k čl. II návrhu zákona nasledovnú zásadnú pripomienku: Navrhované zmeny a doplnenia zákona, ktoré sú obsahom čl. II návrhu zákona, budú nevykonateľné z dôvodu, že nebude možné vypočítať novú sumu dôchodkovej dávky tak, ako sa to uvádza v prechodných ustanoveniach návrhu zákona s poukazom na použitie ustanovení právnych predpisov upravujúcich sociálne zabezpečenie príslušníkov ZNB, resp. PZ.

Odborový zväz polície v Slovenskej republike ako členský odborový zväz združený v KOZ SR má k návrhu zákona nasledovné zásadné pripomienky:

1. Návrh zákona zavádza v § 27a ods. 1 písm. g) a h) objektívnu zodpovednosť všetkých osôb uvedených v navrhovanom znení ustanovenia. Zavádza sa tým princíp kolektívnej viny u každého jedného príslušníka uvedených zložiek bez akéhokoľvek posúdenia jeho konkrétnej činnosti na úseku jeho zaradenia. Takáto paušalizácia a kolektivizácia viny len z dôvodu, že niekto niekde pracoval bez ohľadu na druh práce a povahu ním reálne vykonaných činností je v demokratickom a právnom štáte neprípustná. Nikto žiadnym spôsobom nie je povinný skúmať, akým spôsobom bol príslušník na svoju funkciu zaradený a aký rozdielny benefit poberal vo funkcii, na ktorej bol zaradený v porovnaní s príslušníkom bezpečnostných síl a zborov, ktoré nie sú v ustanovení uvedené. Výsledkom je postih za niečo, čo postihnutá osoba nemusela de facto vykonávať. Takýto prístup je v rozpore s predstaveným cieľom návrhu zákona ako aj s princípom zodpovednostných konaní, lebo nech sa tvárime ako chceme, návrh napriek oblasti, ktorú upravuje (dôchodkové zabezpečenie), de facto zavádza istý osobitý druh zodpovednostného konania. Rovnako sa neprihliada ani na činnosť občianskych komisií zriadených podľa zákona č. 169/1990 Zb. o občianskych komisiách pôsobiacich v rezortoch ministerstiev vnútra a o zmene a doplnení zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení zákonov č. 63/1983 Zb. a č. 74/1990 Zb., ktoré posudzovali ich dovtedajšiu činnosť príslušníkov a na základe ich rozhodnutí mohol príslušník pokračovať v služobnom pomere v Policajnom zbore. Navrhujeme návrh zákona doplniť o prílohu konkrétnych funkcií, ktoré budú dotknuté prijatým zákonom tak, ako je to napríklad taxatívne uvedené v zákone č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. Návrh zákona v § 27a ods. 1 neuvádza príslušníkov mocenského aparátu: Zboru väzenskej a justičnej stráže, colníkov, prokurátorov a sudcov atď. napriek tomu, že komunistický režim, ktorý hrubo potláčal a porušoval slobodu a základné ľudské práva a slobody občanov, by bez ich aktívnej účasti nebol možný. Pritom je všeobecne známe, že aj príslušníci ZVJS, prokurátori a sudcovia sa aktívne podieľali na podpore komunistického režimu. 3.) V § 27b ods. 2 písm. c) sú upravené výnimky, z ktorých sa ale nedá posúdiť, ktorá je to tá netypická činnosť pre takéto členstvo, zamestnanie alebo služobný pomer a ktorá je tá typická? Na základe čoho sa bude vec posudzovať? Aké kritériá bude ústav stanovovať? Bude takéto rozhodnutie preskúmateľné súdom? Ak vychádzame z toho, že ide o spravodajská činnosť, príp. realizáciu konkrétnych „bezpečnostných" opatrení, tak to nie sú len športovci ale aj sekretárky, administratívni pracovníci, lekári, atď.

3. Pre zachovanie právnej istoty, ako aj navrhovaného účelu zákona, je nevyhnutné presné zacielenie snahy o zhojenie krívd predošlého politického režimu na konkrétne osoby, ktoré budú nejakým v návrhu presne neurčeným spôsobom (a preto rovnako aktuálne právne neistým) označené ako podporovatelia komunistického režimu. Jeho rozšírenie na vdovy a vdovcov po takýchto osobách je tendenčné a zavádza objektívnu zodpovednosť založenú na rodinnom zväzku, čo je v prípade zodpovednostných konaní a vyvodzovaní následkov za spáchané „protiprávne" konanie jednoznačne nesprávne a nelegálne.

4. Ekonomická efektivita návrhu je otázna, keďže financie ušetrené na dôchodkoch štát v nesúlade s Programovým vyhlásením vlády SR investuje do navýšenia rozpočtu konkrétneho subjektu a financovania rozšírenia štátneho aparátu. Návrh a priložené materiály postrádajú akúkoľvek finančnú analýzu, akékoľvek čísla a výpočty, ktoré by ilustrovali výšku čo i len priemernú takto poberaných dôchodkov, vek poberateľov, ako aj prípadné ušetrenie, či náklady na nové organizačné zložky ústavu. S uvedeným konštatovaním sa stotožnilo aj MF SR vo svojom vyjadrení. Predkladá sa návrh, ktorý reálne nemusí vyprodukovať úsporu a naopak zároveň môže vyvodiť ďalšie dodatočné náklady na súdne procesy, ktoré reálne môžu nasledovať.

5. Návrh je diskriminačný z dôvodu, že marginalizuje konkrétnu skupinu poberateľov dôchodkov. Zákonné vymedzenie ich činnosti bolo prijaté vždy zákonodarným orgánom (napr. zákon č. 40/1974 Zb. o Zbore národnej bezpečnosti) a v danej dobe bolo legálne. Teda napriek skutočnosti, že dotknutí reálne legálne pracovali na základe konkrétneho personálneho rozkazu, či iného rozhodnutia, príp. zmluvy, ktorá bola v súlade s vtedajším právnym stavom, plnili svoje úlohy tak, ako im určoval nadriadený, či popis ich činnosti. Opätovne v súlade s existujúcou právnou úpravou a plne legálne, zamestnávateľ za nich odvádzal potrebné odvody. Uvedené obdobie sa im nebude započítavať do celkovej doby odpracovaných (odslúžených) rokov pre výpočet ich výsluhového, či starobného dôchodku, zatiaľ čo inej skupine obyvateľstva sa za rovnaké obdobie bude započítavať celý počet odpracovaných rokov. Treba zdôrazniť, že napriek dojmu, ktorý sa návrh ako aj dôvodová a predkladacia správa snažia vzbudiť, dôchodky (starobné aj výsluhové) nie sú také vysoké ako predkladateľ konštatuje. Na základe uvedených zásadných pripomienok navrhujeme zákon ako celok stiahnuť z konania a dopracovať ho.